

Psychiatrie

Komunikace lékaře a pacienta

Vyhledal někdo z vaší rodiny pomoc psychiatra?

Ano, teta se léčila s úzkostnými stavy.

Měl někdo z rodiny nějakou duševní chorobu?

Ne, já o tom nic nevím.

Spáchal někdo z příbuzných sebevraždu?

Ano, bratr, skočil z mostu.

Jaké bylo vaše dětství?

Šťastné, rodiče se mně a sestře věnovali, trávili s námi hodně času.

Měl jste v dětství nějaké nepříjemné zážitky?

Ano, otec byl agresivní, často se s matkou hádal a někdy ji i bil.

Měl jste nějaké problémy ve škole, se spolužáky, s učiteli?

V páté třídě mě spolužačky šikanovaly, rodiče mě potom dali na jinou školu.

Žijete sám nebo s partnerkou?

Jsem už 12 let ženatý.

Jak vycházíte s manželkou?

Dobře, rozumíme si.

Máte děti?

Ano, máme jednu dceru.

Jaké vztahy máte se svými příbuznými? Stýkáte se?

Stýkám se s rodiči, ale s bratrem ne, pohádali jsme se.

Jaké je vaše vzdělání?

Mám střední stavební školu, od maturity pracuju v malé stavební firmě.

Jste v zaměstnání spokojená?

Ano, líbí se mi tam.

Jak zvládáte svou práci?

Nezvládám ji, praktický lékař mi napsal neschopenku.

Proč si myslíte, že nezvládáte svou práci?

Nestačím na ni, neumím ji dobře.

Jak vycházíte s kolegy v práci?

Celkem dobře, ale kamarády mezi nimi nemám.

Nesnáším je, snaží se mi škodit.

Jak zvládáte běžný den?

Nechci nic dělat, nic mě nebaví. Chci být jen doma, nejlépe sám.

Cítíte se hůř ráno nebo večer?

Cítím se hrozně hned ráno, po probuzení, ale odpoledne je mi také zle.

Jak spíte?

Večer usnu, ale ve dvě hodiny ráno se budím a už nemůžu usnout.

Máte chuť k jídlu?

Nechutná mi.

Máte často pocity smutku?

Skoro pořád, nic mě z toho nedostane.

Cítíte někdy úzkost?

Ano, někdy se bojím toho dne, co je přede mnou.

Jak se úzkost u vás projevuje?

Buší mi srdce, někdy cítím až závrať.

Myslíte někdy na sebevraždu?

Často přemýšlím, jaký je nejjistější způsob sebevraždy.

Pokusil jste se někdy o sebevraždu?

Ano, jednou.

Spáchal někdo z vašich příbuzných sebevraždu?

Ne, pokud já vím, tak nikdo.

Má někdo z vaší rodiny duševní chorobu?

Babička se léčila léta na psychiatrii, myslím, že byla i hospitalizovaná.

Bral jste někdy léky na své potíže?

Moje praktická lékařka mi předepsala něco na úzkost.

Byla jste někdy hospitalizována na psychiatrii?

Jednou, když mi bylo asi 15 let.

Pijete alkohol?

Ne, jenom občas si dám sklenku vína.

Brala jste někdy nějaké drogy?

Když jsem chodila na střední školu, kouřili jsme marihuanu, a když jsme šli v pátek večer do klubu tancovat, někdy jsme si brali extázi.

Máte z něčeho strach?

Ano, myslím si, že mě sousedi sledují a že mě jednoho dne zabijí.

Myslíte si, že s vámi někdo manipuluje?

Ano, slyším hlas a ten mi říká, co mám dělat.

Cvičení

1 Spojte otázky a odpovědi.

1. Spáchal někdo z vaší rodiny	A. na sebevraždu?
2. Pokusil jste se někdy	B. s kolegy v práci?
3. Myslíte někdy	C. že nezvládáte svoji práci?
4. Jak zvládáte	D. o sebevraždu?
5. Proč myslíte,	E. duševní chorobu?
6. Má někdo z vaší rodiny	F. z něčeho strach?
7. Máte	G. sebevraždu?
8. Jak vycházíte	H. svoji práci?

2 Doplňte jedno slovo do otázky.

1. _____ jste někdy nějaké drogy?

2. Byl jste někdy _____ na psychiatrii?
3. Měl někdo z rodiny nějakou _____ chorobu?
4. Jak _____ manželem?
5. Myslíte, že s vámi někdo _____?

3 Doplňte slovesa pokusit se, spáchat, myslet ve správném tvaru.

1. _____ někdy na sebevraždu?
2. _____ jste se někdy o sebevraždu?
3. _____ někdo z vaší rodiny sebevraždu?

4 Complete the questions.

1. _____ někdo z vaší rodiny pomoc psychiatra?
Ano, teta se léčila s úzkostnými stavy.
2. Měl někdo z rodiny _____ chorobu?
Ne, já o tom nic nevím.
3. _____ bylo vaše dětství?
Šťastné, rodiče se mně a sestře věnovali, trávili s námi hodně času.
4. Měl jste v dětství nějaké nepříjemné _____?
Ano, otec byl agresivní, často se s matkou hádal a někdy ji i bil.
5. _____ nebo s partnerkou?
Jsem už 12 let ženatý.
6. Jak _____ s manželkou?
Dobře, rozumíme si.
7. _____ vztahy máte se svými příbuznými? Stýkáte se?
Stýkám se s rodiči, ale s bratrem ne, pohádali jsme se.
8. Jaké je vaše _____?
Mám střední stavební školu, od maturity pracuji v malé stavební firmě.
9. Jste v _____ spokojená?
Ano, líbí se mi v práci.
10. Jak _____ svou práci?
Nezvládám ji, praktický lékař mi napsal neschopenku.
11. Proč si _____, že nezvládáte svou práci?
Nestačím na ni, neumím ji dobře.
12. Jak _____ s kolegy v práci?
Vycházím s nimi celkem dobře, ale kamarády mezi nimi nemám.
Nesnáším je, snaží se mi škodit.
13. Jak _____ běžný den?
Nezvládám, nechci nic dělat, nic mě nebaví. Chci být jen doma, nejlépe sám.
14. _____ se hůř ráno nebo večer?
Cítím se hrozně hned ráno, po probuzení, ale odpoledne je mi také zle.
15. Jak _____?
Večer usnu, ale ve dvě hodiny ráno se budím a už nemůžu usnout.
16. Máte často _____ smutku?
Skoro pořád, nic mě z toho nedostane.
17. _____ někdy úzkost?
Ano, někdy se bojím toho dne, co je přede mnou.
18. Jak se _____ u vás projevuje?
Buší mi srdce, někdy cítím až závrať.

19. Myslíte někdy na _____?
Často přemýšlím, jaký je nejjistější způsob sebevraždy.
20. _____ jste se někdy o sebevraždu?
Ano, jednou.
21. _____ někdo z vašich příbuzných sebevraždu?
Ne, pokud já vím, tak nikdo.
22. Má někdo z vaší rodiny _____ chorobu?
Babička se léčila léta na psychiatrii, myslím, že byla i hospitalizovaná.
23. Byla jste někdy _____ na psychiatrii?
Jednou, když mi bylo asi 15 let.
24. Máte z něčeho _____?
Ano, myslím si, že mě sousedi sledují a že mě jednoho dne zabijí.
25. Myslíte si, že s vámi někdo _____?
Ano, slyším hlas a ten mi říká, co mám dělat.

5 Doplňte otázku.

- a) _____?
Ano, teta se léčila s úzkostnými stavy.
- b) _____?
Ano, sestra. Otrávil se prášky.
- c) _____?
Pořád. Jsem smutný každý den.
- d) _____?
Ano, jednou.
- e) _____?
Ano byla, jednou, když mi bylo 20 let.
- f) _____? K
Když jsem chodila na střední školu, kouřili jsme marihuanu a zkoušeli extázi.
- g) _____?
Ano, slyším hlas a ten mi říká, co mám dělat.
- h) _____?
Nezvládám ho, nemůžu pracovat, doma mě taky nic nebaví.

Dialog 1

V nemocnici, v psychiatrické ambulanci

Lékařka, pan Kabát, přichází kvůli své matce (44 let)

Pan Kabát: Paní doktorko, já jdu kvůli své mamince, která je ve stavu, že už jen leží a kouká do stropu, nechce vstávat, neodpovídá na otázky.

Lékařka: Vaše maminka se léčí s nějakým psychiatrickým onemocněním?

Pan Kabát: Ano, bere antidepresiva, ale pan doktor jí vždycky jen napíše recept, ani s ní nepromluví, někdy stačí, když si pro recept dojdou já. Proto bych byl rád, kdybyste se na ni podívala vy.

Lékařka: Jak dlouho má vaše maminka tyto potíže?

Pan Kabát: Leží od víkendu, ale předtím už byla tak týden bez nálady, smutná. Není to poprvé.

Lékařka: Kdy se ty stavy objevily poprvé?

Pan Kabát: Před pěti lety, to začala říkat, že je nám všem na obtíž, že by nám bylo lépe bez ní, přestala se starat o domácnost, nechtěla ani chodit do práce. Praktický lékař jí tehdy předepsal ty antidepressiva, jmenuje se to citalec. Také jí napsal neschopenku a ona byla asi 3 týdny doma.

Lékařka: Jak se cítila maminka po léčích?

Pan Kabát: Bylo jí moc dobře, byla plná energie, pořád něco vymýšlela, doma chtěla stěhovat nábytek a vymalovat.

Lékařka: Jak dlouho to trvalo?

Pan Kabát: Myslím, že tak 4 měsíce. Pak zase začala být skleslá, nic ji nebavilo. A tak se to pořád střídá. Když byla naposledy taková energická a veselá, utratila všechny peníze, které měla ušetřené.

Lékařka: Pokusila se maminka někdy o sebevraždu?

Pan Kabát: Ne, to ne, ale bojím se, že se o ni pokusí, protože je čím dál apatičtější. Nemůžeme ji pořád hlídat, já i sestra chodíme do práce.

Cvičení

1 Přečtěte si dialog a označte následující tvrzení jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

1. Pan Kabát má zdravotní potíže.	P	N
2. Maminka pana Kabáta zvládá běžný den.	P	N
3. Paní Kabátová bere nějaké léky.	P	N
4. Lékař paní Kabátovou vyšetřuje při každé návštěvě.	P	N
5. Potíže paní Kabátové začaly před několika lety.	P	N
6. První léčba paní Kabátové pomohla.	P	N
7. Pan Kabát má strach, že se matka pokusí o sebevraždu.	P	N

Dialog 2

V ordinaci psychiatra

Lékař, pacientka paní Janáková (37 let)

Lékař: Paní Janáková, jak často pijete alkohol?

Paní Janáková: Každý den, počkám, až ráno manžel odejde do práce a děti do školy a hned se musím napít, jinak bych ani nemohla pracovat.

Lékař: Jaké máte zaměstnání?

Paní Janáková: Jsem překladatelka, pracuju doma.

Lékař: A proč jste se rozhodla za mnou přijít?

Paní Janáková: Poslední dobou mám problémy s prací, neodevzdávám ji v termínu, protože ji ani nestihnu dokončit. Taky už se stalo, že děti přišly ze školy a našly mě opilou v posteli. Volaly manželovi a babičce, byly vyděšené.

Lékař: Jak dlouho pijete pravidelně?

Paní Janáková: No, už nejméně rok, nejdříve jsem to zvládala. Dala jsem si skleničku až odpoledne, když jsem dokončila práci.

Lékař: Kolik alkoholu pijete denně?

Paní Janáková: Tak dvě láhve vína. Tvrdý alkohol doma nemáme.

Lékař: Léčila jste se někdy se závislostí?

3. Co dělá každé ráno?
4. Jaké fyzické příznaky popisuje?

<http://mluvtecesky.net/en/courses/medical3/9/2>

Doplňte 1 slovo.

1. Posílá vás _____ lékař.
2. Nejradši bych vůbec _____.
3. _____ mi před měsícem léky na uklidnění.
4. Nevidím v tom žádný _____.
5. _____ se vrátit do práce, já tu práci ani pořádně _____.
6. Jsem doma pořád _____.
7. Syn _____ na onkologii.
8. Manžel má se mnou jenom _____.
9. Bylo by mu _____ beze mě.

Text

Deprese

Je to onemocnění, které se manifestuje změnou nálady a afektu ve smyslu snížení, obvykle provázenou změnou aktivity, vegetativními a psychomotorickými projevy, která trvá týdny až měsíce a má tendenci se vracet.

Nálada je u nemocného smutná, beznadějná. Ztrácí zájem a radost z aktivit, které obvykle nemocného baví. Přítomné jsou pocity ztráty energie a zvýšená únavnost. Objevují se: ztráta sebedůvěry a sebeúcty, sebevýčitky, bezdůvodné a přehnané pocity viny, snížená schopnost soustředit se a myslet, poruchy spánku, změny chuti k jídlu s odpovídající změnou hmotnosti, změny psychomotorické aktivity. Anamnesticky velmi důležité jsou myšlenky na smrt nebo sebevraždu či jakékoliv sebevražedné jednání. Mohou být přítomny i psychotické příznaky. V klasifikaci nemocí rozeznáváme depresivní epizodu a rekurentní depresivní poruchu.

V léčbě deprese používáme antidepresiva, psychoterapii, léčbu světlem, elektrokonvulzivní terapii a jiné metody.

1 Form the right expressions.

ZTRÁTA _____, ZMĚNA _____, POCITY _____, MYŠLENKY _____,
_____ JEDNÁNÍ, _____ NÁLADA, _____ PŘÍZNAKY, _____
_____ EPIZODA, LÉČBA _____.

2 Choose the word from the list and use it in its correct form.

VINA, CHUŤ, ENERGIE, SMRT, UNAVENÝ, BEZNADĚJNÝ

1. Nemocný ztrácí _____.
2. Nemocný cítí _____.
3. Nemocný nemá _____ k jídlu.
4. Nemocný myslí na _____.
5. Nemocný se cítí _____.

Kazuistika

Pacientka, 44 let, léčí se pro bipolární afektivní poruchu. Přijata po vyšetření v naší ambulanci, kam se dostavila po telefonátu dcery, která si domluvila mimořádnou návštěvu u ošetřujícího lékaře, protože měla obavy o život matky.

RA: Otec se léčil s psychiatrickým onemocněním, není známo, s jakým, od rodiny odešel. Dva sourozenci, o čtyři roky starší bratr se léčí s depresí, mladší sestra je zdravá.

PA: Středoškolské vzdělání, pracuje na částečný úvazek jako průvodkyně v cestovní kanceláři.

SA: Je rozvedená, má 2 dcery, 20 let a 18 let, mladší dcera s ní žije ve společné domácnosti.

OA: diabetes mellitus 1. typu, alergie neguje.

FA: inzulínová pumpa

Abúzus je bezvýznamný, příznačné je, že v mánii požívá příležitostně alkohol, v depresi plně abstinuje, rovněž tak v remisi. Před nástupem choroby byla vždy společenská, veselá, jejím koníčkem je fotografování a sport.

První příznaky nemoci začaly v prosinci roku 2014, kdy se objevilo zhoršení spánku, pokleslá nálada, únavnost, hypohedonie až anhedonie, na doporučení praktického lékaře vyhledala psychiatrickou ambulanci, terapie citalopramem, potíže se zmírnily, po šesti měsících, na jaře, zcela ustoupily. Na podzim následujícího roku se u pacientky objevila zvýšená energie, nezodpovědné chování ve smyslu nekontrolovaného utrácení peněz, snížená potřeba spánku, zrychlené tempo řeči. Terapie opět probíhala ambulantně, nasazen karbamazepin a haloperidol. Stav se po cca půl roce zlepšil, haloperidol vysazen, ponechán karbamazepin. Přibližně za pět měsíců nastoupila druhá depresivní epizoda se stejnými příznaky jako při první epizodě, navíc se přidaly suicidální myšlenky. Pacientka byla tentokrát hospitalizována v psychiatrické léčebně, terapie: lithium a bupropion. Její stav se zlepšil.

Přečtěte si kazuistiku a odpovězte.

1. Proč přišla pacientka do psychiatrické ambulance?
2. Čeho se bojí dcera pacientky?
3. Žije pacientka s manželem?
4. Je v rodině nějaké psychiatrické onemocnění?
5. Kde je pacientka zaměstnaná?
6. Má děti? Kde žijou děti?
7. Na co je alergická?
8. Léčí se s něčím?
9. Pije alkohol?
10. Jak její nemoc začala?
11. Jak dlouho trvala první epizoda nemoci?
12. Jaké léky brala?
13. Jak vypadala druhá epizoda nemoci?
14. Léčila se?
15. Byla při této epizodě hospitalizovaná?
16. Kdy se objevila další epizoda? Byla manická nebo depresivní?
17. Myslela pacientka někdy na sebevraždu?
18. Byla při této epizodě hospitalizovaná?

